

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
האגף לחינוך מיוחד

הוראת שפת אם בחינוך המיוחד תשע"ז

אילנה קלר - מדריכה ארצית לתחום שפה ותחום הערכה,
מדריכות מחוזיות לתחום שפה
האגף לחינוך מיוחד

התכנית האסטרטגית של מערכת החינוך

תשע"ז - תשע"ט

קידום למידה משמעותית ואיכותית שתוביל למימוש עצמי ולמצוינות

יעד 1

קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד
המותאמים למאה ה - 21

יעד 3

המשך התאמת ההוראה, תכניות הלימודים, סביבות הלמידה
ומתווי ההערכה והמדידה ללמידה משמעותית

קדם יסודי בחינוך המיוחד

קידום תפקודי לומד באמצעות האזנה ודיבור

יעד גני 1:

תכנון ויישום תהליכי הוראה-למידה מגוונים וחדשניים המפתחים והמטמיעים תפקודי לומד ואסטרטגיות למידה

משימות:

קידום כלל תפקודי הלומד בכל רמות התפקוד באמצעות תחום השפה

תפוקות:

תכנון פעילויות המכוונות לקידום האזנה ודיבור/כשירות תקשורתית בזיקה לשני תפקודי לומד לפחות.

קדם יסודי בחינוך המיוחד

קידום האזנה ודיבור באמצעות משחק

יעד גני 2:

יצירת סביבות למידה מאתגרות וגמישות בשיתוף הילדים המעודדות יוזמות של ילדים, משחק ופעילות בגן ובחצר

משימות:

בהלימה למשימות בחינוך הרגיל (מתנ"ה בקדם יסודי, עמ' 18).

תפוקות:

קידום השיח הקבוצתי בפעילויות של משחק
במוקדי הגן ובחצר הגן.

קדם יסודי בחינוך המיוחד

קידום הכשירות התקשורתית במודל אקולוגי

יעד גני 3:

קידום הילדים לשליטה בכלל תחומי הדעת בתכניות הלימודים

משימות:

1. הוראת שפה בהלימה מירבית לתכנית הלימודים "תשתית לקראת קריאה וכתובה", תוך ביצוע התאמות, שינויים וחלופות
2. לקיים את תהליכי ההוראה וההערכה בשפת אם ברוח הגישה האקולוגית
3. העצמת השימוש ב"ספריית פיג'מה" וספריית "אל פונוס"

1. תפוקות: קיום תהליכי הערכה בשפה/כשירות תקשורתית בגישה אקולוגית, תוך יישום מודל עבודה שיתופי גננת/קלינאית תקשורת
2. קידום השיח הדבור בכל אחד מתחומי הליבה ובכל אחד ממוקדי הגן.
3. בניית תכנית חינוכית/טיפולית לקידום הכשירות התקשורתית בשיתוף גננת-קלינאית תקשורת.
4. קריאה ועיסוק ב 5-10 ספרים במהלך השנה, תוך שיתוף ההורים.

חינוך יסודי בחינוך המיוחד

קידום תפקודי לומד באמצעות האזנה ודיבור

יעד 1:

תכנון ויישום תהליכי הוראה-למידה מגוונים וחדשניים המפתחים והמטמיעים תפקודי לומד ואסטרטגיות למידה

משימות:

לקדם את תפקודי הלומד בקרב כלל התלמידים בדגש על התפקודים: מטה-קוגניטיבי, תוך-אישי, הכוונה עצמית וניהולה, בנוסף לשאר התפקודים בתכנית האישית

תפוקות:

1. תכנון שיעורי שפה המקדמים לפחות שניים מתוך תפקודי לומד הנ"ל.
2. הערכה של השיח הדבור בכתה ותכנון הזדמנויות למידה לקידומו.

חינוך יסודי בחינוך המיוחד

קידום הכשירות התקשורתית במודל שיתופי

יעד 2:

קידום הישגי תלמידים בשפת אם, במתמטיקה ובאנגלית

משימות:

1. ללמד תלמידים בתפקוד קוגניטיבי תקין-גבולי על פי תכניות ועל פי הקצאת שעות בחינוך הרגיל תוך ביצוע התאמות.
2. בשאר רמות התפקוד: לקדם את הכשירות השפתית-תקשורתית של התלמידים בדגש על שיתוף בין מורות לקלינאיות תקשורת

תפוקות:

1. קיום מנגנונים לעבודה משותפת של מורות וקלינאיות תקשורת בכל מסגרת
2. הוראת 5 ספרים בשנה לפחות מתוך רשימת הספרים לחינוך הרגיל במסגרות חנ"מ

חינוך יסודי בחינוך המיוחד יישום חלופות בהערכה בשפת אם

יעד 2:

יישום דרכי הערכה מגוונות המכוונות להערכת כלל תפקודי הלומד

משימות:

להשתמש בכלי מדף מתוקפים, לרבות מיצ"ב פנימי, לצד כלים מותאמים ומשימות הערכה חלופית

תפוקות:

- 1. שימוש במיצ"ב חיצוני כפנימי בכתות חנ"מ ובתי"ס חנ"מ בנורמה, תוך קיום הליך הערכה מותאם לפי הנחיות האגף לחנ"מ**
- 2. הערכה של הבנת הנשמע בקרב קשיי קריאה**
- 3. הערכה של כשירות תקשורתית בקרב לקויות מרכבות**

חינוך על יסודי בחינוך המיוחד

קידום תפקודי לומד באמצעות השיח הדבור

יעד 1 :

תכנון ויישום תהליכי הוראה-למידה מגוונים וחדשניים המפתחים והמטמיעים תפקודי לומד ואסטרטגיות למידה

משימות:

לקדם את תפקודי הלומד בקרב כלל התלמידים בדגש על התפקודים: מטה-קוגניטיבי, תוך-אישי, הכוונה עצמית וניהולה, בנוסף לשאר התפקודים בתכנית האישית

תפוקות:

**1. תכנון שיעורי שפה המקדמים לפחות שניים מתוך תפקודי לומד הנ"ל.
2 הערכה של השיח הדבור בכתה ותכנון הזדמנויות למידה לקידומו.**

חינוך על יסודי בחינוך המיוחד יישום חלופות בהערכה בשפת אם

יעד 2 :

יישום דרכי הערכה מגוונות המכוונות להערכת כלל תפקודי הלומד

משימות:

1. לקיים שימוש מרבי בכלי מדף מתוקפים, לרבות מיצ"ב פנימי, לצד כלים מותאמים ומשימות הערכה חלופית
2. לאפשר ליווי מותאם לתלמידים רלוונטיים הניגשים לבחינות הבגרות כחלק מבגרות מלאה או חלקית

תפוקות:

1. שימוש במיצ"ב חיצוני כפנימי בכתות חנ"מ ובתי"ס חנ"מ בנורמה, תוך קיום הליך הערכה מותאם
2. השתתפות תלמידי חנ"מ במיזם הכתיבה לפי הנחיות המפמ"ר ואגף חנ"מ
3. הערכה של הבנת הנשמע בקרב קשיי קריאה
4. הערכה של כשירות תקשורתית בקרב לקויות מרכבות

חינוך על יסודי בחינוך המיוחד

קידום הכשירות התקשורתית במודל שיתופי

יעד 3 :

קידום הישגי תלמידים בשפת אם, במתמטיקה ובאנגלית

משימות:

1. ללמד תלמידים בתפקוד קוגניטיבי תקין-גבולי על פי תכניות ועל פי הקצאת שעות בחינוך הרגיל תוך ביצוע התאמות. בשאר רמות התפקוד: לבנות תכנית מותאמת
2. לקדם את הכשירות השפתית-תקשורתית של התלמידים בדגש על שיתוף בין מורות לקלינאיות תקשורת

תפוקות:

1. קיום מנגנונים לעבודה משותפת של מורות וקלינאיות תקשורת בכל מסגרת
2. קידום השיח הדבור בכתה באמצעות הזדמנויות למידה שונות
3. הוראת 5 ספרים בשנה לפחות מתוך רשימת הספרים לחינוך הרגיל במסגרות חינוך מיוחד

"אנו מאמינים כי לכל תלמיד הלכות ליהנות מנכסי
השפה והתרבות של החברה בה הוא חי, להיות שותף
ובהשתתף בה".

(מתוך: המדריך הייסומי להטמעת החינוך הלשוני בחינוך המיוחד,
אצל חינוך מיוחד).

בברכת שנת איחודים טובה ומשמעותית

מזריכות לתחום שפת את החינוך המיוחד